

دروس آنلین قاعدہ و

ناظرہ با قواعد تجوید

توسط: حافظ عبدالحی غفوری

شمارہ تلفن : +971559144798

آدرس ایمیل :

a795478090@gmail.com

مقدمه

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

آموزش و پرورش کودکان و آینده سازان، یک اصل مهم و سرنوشت ساز در اسلام است؛ اساسی ترین آموزش، آموزش های دینی و مذهبی به ویژه قرآن کریم میباشد.

قاعده اقرأ که مفید ترین کتاب، برای آموزش قرآن کریم میباشد از سوی انتشارات امام مسلم توسط **مطبعة مهد فرهنگ** با کیفیت عالی به گونه تجویدی **رنگه** با تصحیح و ویرایش جدید به زیور چاپ آراسته گردیده است، امید داریم گام مؤثر در راستای پخش و نشر فرهنگ ناب اسلام باشد.

با احترام

ضیاءالدین "عثمانی"

رهنمایی استعمال رنگها:

رنگ آبی نشانه قلقله است.

رنگ نارنجی علامه اخفاء و انقلاب است.

رنگ سبز علامه تفخیم و پر خواندن حرف است.

رنگ سرخ علامه غنه نمودن حرف است.

در درس مرکبات، این رنگ تنها بمنظور شناخت حروف استعمال شده است!

درس اول – حروف مفردات

تعریف : مفردات جمع مفرد، حروف تنها تنها و جدا جدا را مفردات گویند.

این حروف را حروف هجا – الفبا و حروف قرآنی میگویند و ۲۹ حرف است
استاد محترم! در این درس شکل اصلی حروف عربی و شیوه تلفظ درست آن را
به شاگردان آموزش دهید.

الف	با	تا	ثا	جیم
ا	ب	ت	ث	ج
حا	خا	دآل	ذآل	را
ح	خ	د	ذ	ر
زا	سین	شین	صآد	ضآد
ز	س	ش	ص	ض
طا	ظا	عین	غین	فا
ط	ظ	ع	غ	ف
قآف	کآف	لام	میم	نون
ق	ک	ل	م	ن
واو	ها	همزه	یا	والسلام
و	ه	ع	ی	

تمرین مفردات بر اساس مخارج حروف

حروف حلقی **شش** است

ع	ه	ع	ح	غ	خ
---	---	---	---	---	---

حروف کام و زبان **پنج** است

ق	ك	ج	ش	ی
---	---	---	---	---

حروف زبان **سیزده** است

ض	ل	ن	ر	ت	د	ط
---	---	---	---	---	---	---

ث	ذ	ظ	ز	س	ص
---	---	---	---	---	---

حروف نرم سه است	ث	ذ	ظ	حروف سخت سه است	ز	س	ص
--------------------	---	---	---	--------------------	---	---	---

حروف لب **چهار** است

ب	م	و	ف
---	---	---	---

حروف پُر **هفت** است

خ	ص	ظ	غ	ط	ق	ض
---	---	---	---	---	---	---

حروف قلقله **پنج** است

ق	ط	ب	ج	د
---	---	---	---	---

حروف مشابه صدا **پانزده** است

ت	ط	ث	س	ص	ح	ه
---	---	---	---	---	---	---

ذ	ز	ض	ظ	ع	ء	ق	ك
---	---	---	---	---	---	---	---

درس دوم – مرکبات

۱- استاد محترم! حروف مرکبات را به شاگردان بطور جداگانه تعلیم دهید.

۲- حرفهای این درس را همانند حرفهای درس اول تعلیم دهید، البته حروف مرکبی که در یک چوکات نشان داده شده است به یک نفس تمرین کنند، در بین حرف مرکب یک دایره نفس قطع نشود.

۳- هر حرف را به شکل های مختلف با علامه نقطه و غیره به شاگردان معرفی کنید.

ا	لا	لا	با	لا	ل
لا	لج	لم	لب	ک	ک
کب	کت	کا	کل	بکت	تکت
ب	ت	ث	ن	ی	با
نا	تا	یا	ثا	بس	یس
نص	تض	ثط	ثج	تح	نخ
یح	بج	یم	بم	نم	تم
ثم	بی	بی	نی	تی	تی
نیل	بندل	تندل	یتل	یشل	نبن

بن	تین	یثن	بثن	ج	ح
خ	حث	خب	جب	تحت	يجب
بخت	ة	لا	بة	یه	ته
نه	ه	يهب	بها	يهب	بهم
ذ	جد	خذ	ر	نر	ر
جر	خز	ير	تز	س	ش
شل	سل	ص	ض	ط	ظ
ع	غ	عج	غخ	بع	یغ
بعد	تغذ	ف	ق	و	قل
فو	قو	نقر	يفر	يف	م
م	ء	أ	ؤ	ئ	سئل

درس سوم - حرکت زبر (فتحه)

تعریف حرکت: حرکت عبارت از علامتی است که بر حرف ساکن داخل شده و آنرا متحرک می سازد.
حرکت سه نوع است: زبر، زیر، پیش در هنگام تلفظ دقت صورت گیرد تا در حرکت ها کشیدگی، مجهولیت و جنبش پیدانشود.

بَ	تَ	ثَ	جَ	حَ	خَ
دَ	ذَ	رَ	زَ	سَ	شَ
صَ	ضَ	طَ	ظَ	عَ	غَ
فَ	قَ	كَ	لَ	مَ	نَ
وَ	هَ	ءَ	أَ	یَ	

تمرین حروف مشابه صدا					
تَ	طَ	ثَ	سَ	صَ	حَ هَ
ذَ	زَ	ظَ	ضَ	عَ	ءَ قَ كَ

کلمات قرآنی که زبر (فتحه) دارند:

قاعده: کلماتی که حرف آخر آن دارای حرکت باشد، در حالت وقف، حرکت مذکور به ساکن مبدل میگردد.
 مانند: کَسَبَ وقفاً کَسَبَ قاعده: هرگاه حرف درء دارای حرکت فتحه (زبر) باشد، آنگاه بر خواننده میشود؛ مانند: رَجَعَ

بَلَغَ	فَعَلَ	ثَمَرَ	أَمَرَ	عَبَسَ	مَكَثَ
رَفَعَ	زَعَمَ	ظَلَمَ	أَخَذَ	سَرَقَ	صَدَقَ
ضَرَبَ	كَسَبَ	خَرَجَ	مَرَجَ	حَسَدَ	سَجَدَ
شَرَحَ	خَتَمَ	وَلَدَ	وَرَدَ	فَرَضَ	فَطَرَ

درس پنجم - حرکت پیش (ضمه ۱)

بَ بْ					
بُ	تُ	ثُ	جُ	حُ	خُ
دُ	ذُ	رُ	زُ	سُ	شُ
صُ	ضُ	طُ	ظُ	عُ	غُ
فُ	قُ	كُ	لُ	مُ	نُ
وُ	هُ	ءُ	أُ	يُ	
تُ	طُ	ثُ	سُ	صُ	حُ هُ
ذُ	زُ	ظُ	ضُ	عُ	ءُ قُ كُ

کلمات قرآنی که حرکت پیش (ضمه) دارند:

قاعده: هرگاه حرف «ر» دارای حرکت ضمه (پیش) باشد، آنگاه بر خوانده میشود؛ مانند: رَفَعَ

سُئِلَ	مُنِعَ	ذُكِرَ	ظُلِمَ	أَعْظُ	تَزِرُ
خَبِثَ	أُفِقَ	سُقِطَ	يَهَبُ	يَلْبِجُ	يَعِدُ
صُحِفَ	حُبِكَ	رُبِعَ	رُسِلَ	أُخِرَ	عُقِدَ

درس ششم تنوین زبر (دوزبر)

دَ دَا دِی

بَا	تَا	ثَا	جَا	حَا	خَا
دَا	دِی	ذَا	رَا	زَا	سَا
شَا	صَا	ضَا	طَا	ظَا	وَا
فَا	قَا	گَا	لَا	مَا	نَا
وَا	هَا	عَا	ءَ	یَا	نَا
تَا	طَا	ثَا	سَا	صَا	حَا
دَا	زَا	صَا	ضَا	عَا	ءَ
قَا	گَا				

کلمات قرآنی که تنوین زبر دارند:

قاعده: کلماتی که دارای تنوین دوزبر باشند، در حالت وقف تنوین شان به الف تبدیل گردیده و به صورت کشیده تلفظ میشود.

أَبَدًا	بَطْرًا	طَبَقًا	كَذِبًا	ثَمَنًا	صَعِقًا
سَفَهًا	قَصَصًا	أَسِفًا	عِنَبًا	عُرْبًا	لَعِبًا
ذُلًّا	حَرَمًا	مَرَحًا	هُدًى	طَوًى	سَنَةً

درس هفتم - تنوین دوزیر (=)

ب					
ب	ث	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
م	ف	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	ل	م	ن
و	ه	ه	ا	ی	
ث	ط	ث	س	ص	ح
ذ	ز	ظ	ف	ع	م
				ق	ک

کلمات قرآنی که تنوین زیر دارند:

قاعده: کلماتی که دارای تنوین دوزیر باشند، در حالت وقف تنوین شان ساکن میشود

عَمَدٍ	أَكُلِ	حَجَجِ	لَهَبِ	فُرُشِ	صُحُفِ
خَبَرِ	سُرُرِ	غَضَبِ	خُلُقِ	ظُلُلِ	بِقَبَسِ
رَقَبَةِ	هُمَزَةِ	لُمَزَةِ	نَفَقَةِ	بِدَمِ	كَذِبِ

درس هشتم - تنوین دوپیش (۲)

ب ب					
ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
م	ض	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	ل	م	ن
و	ه	ء	أ	ی	
ت	ط	ث	س	ص	ح
د	ز	ر	ض	ع	ق
					ک

کلمات قرآنی که تنوین دوپیش دارند:

هدایت: استاد محترم! به شاگردان بفهمانید که ت (ة) مدوره در حالت وقف به «ها» تبدیل میشود.

لَعِبٌ	دِيَّةٌ	حَرْجٌ	جُدَدٌ	أَحَدٌ	سُرُرٌ
بَشَرٌ	مَرَضٌ	مَلَكٌ	رُسُلٌ	رَجُلٌ	قَسَمٌ
أُمٌّ	حَرَمٌ	أُذُنٌ	بَقَرَةٌ	غَبَرَةٌ	قَتَرَةٌ

درس نهم - سکون (۲)

تعریف: سکون مانند دال کوچک است، بالای حرف می آید، به تنهایی خود خوانده نمیشود و نیاز به یک حرف حرکت دار به ماقبل خود دارد.

تَ	تِ	تُ	تَّ	تَّ	تَّ
أَبْ	إِبْ	أَبْ	أَبْ	إِبْ	أَبْ
أَثْ	إِثْ	أَثْ	أَجْ	إِجْ	أَجْ
أَحْ	إِحْ	أَحْ	أَخْ	إِخْ	أَخْ
أَذْ	إِذْ	أَذْ	أَزْ	إِزْ	أَزْ
أُسْ	إِسْ	أُسْ	أَشْ	إِشْ	أَشْ
أَصْ	إِصْ	أَصْ	أَضْ	إِضْ	أَضْ
أَظْ	إِظْ	أَظْ	أَغْ	إِغْ	أَغْ
أَفْ	إِفْ	أَفْ	أَقْ	إِقْ	أَقْ
أَكْ	إِكْ	أَكْ	أَلْ	إِلْ	أَلْ

أَم	إِم	أُم	أَن	إِن	أُن
أَوْ		أُو	أَه	إِه	أَه
أَاء	إَاء	أَاء	أَي	إَي	

تمرین حروف قلقله و حروف پُر:

استاد محترم: حروف قلقله را برای شاگردان بطور واضح نشان داده و چند بار تمرین نمایید.

إِذْ	أَمْ	إِن	أَوْ	زِدْ	ذُرْ
ذُقْ	دَعْ	مَنْ	لَوْ	عِدْ	قَدْ
خُذْ	هُمْ	مِنْ	كَيْ	كُنْ	هَبْ
كَمْ	لَمْ	قُمْ	بَلْ	سَلْ	تُبْ
قُلْ	مِنْهُمْ	مِنْكُمْ	أَنْتُمْ	لَكُمْ	لَهُمْ

کلمات قرآنی که سکون دارند:

هدایت: قلقله به معنی جنبانیدن حرف در مخرج آن است.

أَقْتُلْ	نَقْصُصْ	مَكْرًا	بَطْشْ	قَطْرِ	أُكْرِهْ
حَبْلٌ	صَبْرًا	أَجْرٌ	زَجْرَةٌ	صِدْقٍ	قَدْ حَا
شَأْنٌ	يَأْتِكُمْ	بِئْسَ	قُرِئَ	يُؤْمِنُ	مُؤَصَّدَةٌ

أَرْسَلَ	نَرَفَعُ	أَرْكُضُ	وَأُمُرُ	فَاصْبِرْ	يَغْفِرُ
مَثْرَبَةٍ	نُطْفَةٍ	بِالْإِثْمِ	يُثْخِنَ	تَسْبَعُ	فَصْلُ
تَحْسِبُهُمْ	أَحْسَنُ	أَهْدِكُمْ	نَعْبُدُ	يَأْمُرُ	وَاعْبُدُ
إِذْهَبْ	رِزْقًا	يَظْلِمُ	قَضِبًا	مَقْرَبَةٍ	يَكْلُؤُكُمْ
أَخْرَجْتُكَ	بِضْعٍ	أَغْطِشُ	أَطْهَرُ	إِقْرَأْ	أُظْفِرُكُمْ
أَزْلَفْتُ	مَسْغَبَةٍ	رِزْقُكُمْ	فَاصْفَحْ	أَسْتَغْفِرُ	تَصْلِيَةً
أَثْقَلْتُ	مُثْقَلَةً	بِإِذْنٍ	تَذْهَلُ	مُظْلِمًا	أَظْهَرَ
رَأَى	ظَهَرَكَ	نَعْبُدُ	نَحْنُ	يَغْفِرُ	مُخْرِجُ
إِنْ أَنْتَ	مِنْهُمْ	أَنْعَمْتَ	وَنُحَرِّ	لِمَنْ خَشِيَ	وَالْمُنْحَنِقَةَ
يَنْطِقُ	عِنْدَهُمْ	لَكَدُنْتُمْ	أَنْقَضَ	مِنْ جُوعٍ	مِنْكُمْ
مِنْ ثَمَرَةٍ	نُنْجِ	أَنْذِرُ	أَنْزِلُ	نَنْسَخُ	يَنْشُرُ
يَنْصُرُ	مِنْ ضَعْفٍ	فَأَنْظُرُ	فَتَنْفُخُ	مِنْ قِسْوَةٍ	مُنْكَرَةٍ
أَتَيْمُ	الْبَلِيكُ	طَبِيتُمْ	قُلْتُمْ	أَمْهَلُ	الْحَمْدُ

درس دهم - زبر استاده (۱-)

قاعده: زبر ایستاده صدای یک زبر و یک الف را میدهد.

بَ ب					
ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
ص	ض	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ك	ل	م	ن
و	ه	ء	ا	ی	
ت	ط	ث	س	ص	ح
د	ز	ظ	ض	ع	ء
ك	ق	ق	ك	ك	ك
عَلَى	الْ	عَهْدَ	أَدَمَ	مَلِكِ	ذَلِكَ
أَنْزَلْنَاهُ	إِسْحَاقَ	سَلَمٌ	كِتَابُ	إِلَهُ	عِمْرَانَ
أَثَرِ	آيَةِ	خَلِيقَتِكَ	قِنْتُ	حَفِظْتُ	سَمَوَاتِ
صَلَوَةٍ	زَكَاةٍ	قَلِي	سَجِي	أَغْنَى	تَرْضَى

درس یازدهم - زیر استاده (۱)

قاعده: زیر ایستاده صدای حرف (ی) و صدای حرکت زیر را میدهد که برابر یک الف کشیده میشود

بَ ب					
بَ	تَ	ثَ	جَ	حَ	خَ
دَ	ذَ	رَ	زَ	سَ	شَ
صَ	ضَ	طَ	ظَ	عَ	غَ
فَ	قَ	كَ	لَ	مَ	نَ
وَ	هَ	عَ	اَ	یَ	
تَ	طَ	ثَ	سَ	صَ	حَ هَ
ذَ	زَ	ظَ	ضَ	عَ	عَ قَ كَ
بِهَ	هَذِهِ	أَيْتِهَ	بَيَدِهَ	كُتِبِهَ	رُسِلِهَ
الْفَ	أَبْرَهُمَ	وَجْهَهُ	بِعَبْدِهَ	قَلْبِهِ	قَدْرِهِ
مِثْلِهِ	بِنَصْرِهِ	نَفْسِهِ	رَأْسِهِ	ظُلْمِهِ	فَضْلِهِ
بِرَحْمَتِهِ	بِأَمْرِهِ	بِرَقِّهِ	بَعْدِهِ	الْفِهْمُ	يُحْيِ

درس دوازدهم - چپه پیش (ـِ)

قاعده: چپه پیش صدای واو و ضمه را میدهد که برابر یک الف مد میشود

بُ ب					
ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش
م	ض	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	ل	م	ن
و	ه	ء	أ	ئ	
ت	ط	ث	س	ض	ح
ذ	ر	ز	ط	ض	ع
			ء	ق	ک
يَدَهُ	مَعَهُ	يَرَهُ	أَمْرَهُ	كَتَبَهُ	قَتَلَهُ
نَصْرَهُ	وَرِثَتَهُ	نِعَمَتَهُ	يَأْكُلُهُ	أَنْشَرَهُ	أَكْرَمَهُ
أَقْبَرَهُ	أَطْعَمَهُ	يَبْسُطُهُ	قَبِضْتُهُ	وَجَّهَهُ	صَدَّرَهُ
خَتَمَهُ	كَتَبَهُ	سُبْحَنَهُ	وَرَى	يَسْتَوْنَ	يَلُونْ

درس سیزدهم – الف مدّه (ـا)

مد به معنی کش کردن است و حروف مد سه تا است که در سه درس پایان بصورت منظم به شاگردان به معرفی گرفته میشود.

قاعده: الف مدّه آنست که ساکن بوده و قبل از آن حرکت فتحه (زبر) وجود داشته باشد.

بَ ب – بَا = بَا

بَا	تَا	ثَا	جَا	حَا	خَا
دَا	ذَا	رَا	زَا	سَا	شَا
صَا	ضَا	طَا	ظَا	عَا	غَا
فَا	قَا	گَا	لَا	مَا	نَا
وَا	هَا	عَا	يَا		
بَ	بُ	بَا	تَ	تُ	تَا
رَ	رُ	رَا	كَ	كُ	كَ
ذَاتَ	خَافَ	كَانَ	قَالَ	تَابَ	طَالَ
عَادُ	نَارًا	قَادِرُ	حَاسِدٍ	ظَالِمُ	ثَوَابًا
أَصَابَ	عَابِدُ	ضَاحِكًا	حَافِظُ	غَاسِقٍ	صَوَابًا
كَوَاعِبَ	فَوَاكِهَ	رَوَاسِيَ	دَاوُدُ	غَاوِنَ	ضُحَاهَا

درس چهاردهم - حروف واومده (و)

قاعده: واو مده آنست که ساکن بوده و قبل از آن حرکت ضمه (پیش) وجود داشته باشد.

بُ بْ بُو بُ

بُو	تُو	ثُو	جُو	حُو	خُو
دُو	ذُو	رُو	زُو	سُو	شُو
صُو	ضُو	طُو	ظُو	عُو	غُو
فُو	قُو	كُو	لُو	مُو	نُو
وُو	هُو	ءُو	أُو	يُو	
بُ	بْ	بُو	تْ	تْ	تُو
رُ	رْ	رُو	كُ	كْ	كُو
قَالُوا	كَانُوا	ثُبُورًا	ذَرُونَا	قُلُوبٌ	شُهُودٌ
قُعُودٌ	أَعُودُ	وُجُوهٌ	حُورٌ	تَفُورٌ	يَقُولُونَ
جُوعٍ	يُوفُونَ	يَنْظُرُونَ	مَنْضُودٌ	مَنْشُورٌ	مَحْفُوظٌ
يَفْعَلُونَ	يَسْنَعُونَ	الْبَاعُونَ	وَمَا نَهَكُمُ عَنْهُ	فَا نَتَهُوْ	

درس پانزدهم - حرف (ی) مدہ (ی) مدہ (ی)

قاعدہ: یاء مدہ آنست کہ ساکن بوده وقبل از آن حرکت کسره (زیر) وجود داشته باشد.

بِ پِ پِی بِی

بِی	تِی	ثِی	جِی	حِی	خِی
دِی	ذِی	رِی	زِی	سِی	شِی
صِی	ضِی	طِی	ظِی	عِی	غِی
فِی	قِی	کِی	لِی	مِی	نِی
وِی	هِی	ئِی	اِی	یِی	
بِ	بِ	بِی	تِ	تِ	تِی
رِ	رِ	رِی	کِ	کِ	کِی
اَخِی	نُرِی	کُلِی	رُوحِی	اَوِی	دِیْتِی
تَجْرِی	کَثِیرًا	مَجِیدٌ	مُحِیطٌ	نَذِیرٌ	کَرِیمٌ
یَتِیْمًا	عَلِیمٌ	عِینٌ	غِیْضٌ	قِیلٌ	سِیقٌ
خَلِیدِینَ	لِبِثِینَ	مَا کَثِینَ	نُوحِیْهَا	اِیْتُوْنِی	اَوْذِینَا

درس شانزدهم - حرف (و) لین (- وَ)

تعریف لین: لین در لغت به معنای نرمی و ملایمت بوده و در اصطلاح علم تجوید به نرمی اداء شدن و کشیدن دو حرف (واو و یاء ساکن) که ماقبل شان مفتوح باشد

بُو	بَ وَ	بَو			
بَو	تَو	ثَو	جَو	حَو	خَو
دَو	ذَو	رَو	زَو	سَو	شَو
صَو	ضَو	طَو	ظَو	عَو	غَو
فَو	قَو	کَو	لَو	مَو	نَو
وَو	هَو	ءَو	اَو	یَو	
تُو	تَو	طَو	طَو	حُو	حَو
هُو	هُو	اُو	اَو	عُو	عَو
صَوْمًا	زَوْجًا	غَوْرًا	سَوْفَ	سَوْطَ	کَوْثَرَ
قَوْلُ	أَوْتَادًا	عَفَوْنَا	رَوْحُ	يَرَوْنَهَا	أَوْهَنَ
حَوْلَهُ	يَوْمَ	تَوْبَةً	فَوْقَ	يَنْهَوْنَ	يَنْعَوْنَ
يَوْمَئِذٍ	قَوْمِي	أَوْحَى لَهَا	تَوَاصَوْا	مَوْفُوفُونَ	يَسْتَوْفُونَ

درس ہفدهم - حرف (ی) لین (ـِی)

بِی بَی بِی

بِی	تِی	ثِی	جِی	حِی	خِی
دِی	ذِی	رِی	زِی	سِی	شِی
صِی	ضِی	طِی	ظِی	عِی	غِی
فِی	قِی	کِی	لِی	مِی	نِی
وِی	هِی	ئِی	اِی	یِی	
تِی	تِی	طِی	طِی	حِی	حِی
هِی	هِی	اِی	اِی	عِی	عِی
رُودًا	هَدَیْنَا	اَتَیْنَا	اَعْطَیْنَا	بَیْنَهُمَا	کَیْدًا
اَیْنِ	عَیْنُ	فَرِیْشِ	عَیْنِیْنِ	زَیْتُوْنِ	هَیْهَاتَ
خَیْرُ	بِدَیْنِ	عَلِیْهِمْ	اَنْجَیْنَا	وَلِیْ	رَآیْتَ
لَیْلَةُ الْقَدْرِ	اَعْطَیْنِکَ الْکَوْثَرَ	قَوْمِی	یَعْلَمُوْنَ		

درس هژدهم - تشدید (ـ)

قاعده: تشدید به معنای سختی است و حروف دارای تشدید، به سختی و شدت ادا میشود.

اَتْ = اْتُ تَ - خَفْتُ = خَفُ فْتُ

أَبْ	أَتْ	أُتْ	أَجْ	أَحْ	أَخْ	أَدْ
أَذْ	أَزْ	أَرْ	أَسْ	أَشْ	أَصْ	أَضْ
أَطْ	أَظْ	أَعْ	أَغْ	أَفْ	أَقْ	أَكْ
أَلْ	أَمْ	أَنْ	أَوْ	أَهْ	أَاءْ	أَيْ

کلمات قرآنی تشدید دار

صَدَقَ	قَدَرَ	كَذَبَ	عَلَّمَ	حُصِّلَ	عَدَدَ
مُدَّتْ	حُقِّقَتْ	خَفَّتْ	يَسِرُّ	تَبَّتْ	تَقَبَّلُ
تَبَّ	صَبَّ	ظَنَّ	ثُمَّ	مِمَّ	هُنَّ
عَلِيُّونَ	إِنَّ الَّذِينَ	إِلَّا الَّذِينَ	يَزْكِي	يَذْكُرُ	
حَتَّى	لَشَتَّى	صَلَّى	تَوَلَّى	تَجَلَّى	وَالضَّحَى
عَدُوٌّ	مُسْتَبِرٌّ	عَرَبِيٌّ	سَامِرِيٌّ	فِي الْيَمِّ	فَطَلَّ

درس نهم - مدات (= =)

مدات جمع مدّ بوده وبه معنای کش کردن میباشد.

أَوْذَيْنَا الْف وَرِي

عَطَاءٌ	غُثَاءٌ	نِسَاءٌ	أَدَاءٌ	سَوَاءٌ	جَزَاءٌ
جَائٍ	سَيِّءٌ	يُفْسِيءُ	بَرِيءٌ	خَطِيئَةٌ	سُوءٌ
بِمَا نُزِّلَ	قَالُوا آمَنَّا	بَنَىٰ أَدَمَ	يَا أَدَمُ	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا	
أُولَئِكَ	مَلَائِكَةُ	الَّذِينَ	آمِينَ	وَالصَّافَّاتِ	وَلَا تَحْضُونَ
صَوَافٍ	غَيْرِ مُضَارٍّ	وَلَا جَانٍ	لَصَّالُونَ	ظَالِمِينَ	وَالضَّالِّينَ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ	هَؤُلَاءِ	فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ			
هَنِيئًا مَرِيئًا	أَتَحَاجُّونِي	فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى			

حروف مقطعات

مقطعات جمع مقطعه بوده و عبارت از حروفی است که بصورت جداگانه خوانده میشود.
حروف مقطعات ۱۴ است که مجموعه آن: حی طاهر نقص غسلکم میباشد

الْم	الْمِصَّ	الرَّ	الْمِرَّ	كَهْلِيْعَصَّ
طه	طسَمَّ	طس	یس	ص
حم	حم	عسق	ق	ن

درس بیستم

آیات و کلمات منتخب قرآنی

در این بخش آنعده کلمات قرآنی جمع آوری شده که شامل قواعد کلی تجویدی بوده و تلفظ آنها مشکل تر است، تا اینکه شاگردان به خواندن آنها بتوانند قرآن را به صورت روان تلاوت نمایند.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

اللَّهُمَّ - قَالُوا اللَّهُمَّ - مِنَ اللَّهِ - تَاللَّهُ - بِاللَّهِ - لِلَّهِ

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ - وَالْيَلِ - زُلْزَلَتْ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝

قاعده: حروف «م» مشدد همیشه با غنه خوانده میشود همچنان بعداز «م» ساکن اگر حرف «م» بیاید، ادغام می شود. و اگر حرف «ب» واقع شود، اخفاء میشود، البته بعداز «م» ساکن غیر از حرف «م» و «ب» حروف دیگر واقع شود در آن صورت غنه نمیشود.

عَمَّ - ثُمَّ - أُمَّةٌ - مُسَمًّى - فِي الْيَمِّ - مُزْمَلٌ - فَلَمَّا -

لَكُمْ مِنْهُ - وَهُمْ مَهْتَدُونَ - وَلَكُمْ مَّا - إِلَيْكُمْ تُرْسَلُونَ -

يَعْتَصِمُ بِاللَّهِ - تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ - كَفَرْتُمْ بِهِ - فَدَمْدَمَ - أَلَمْ نَشْرَحْ

قاعده: هرگاه بعداز «نون» ساکن یا تنوین یکی از حروف حلقی (ء-ه-ع-ح-غ-خ) واقع شود، «نون» ساکن یا تنوین به اظهار خوانده میشود همچنین بعداز نون ساکن یا تنوین «ل» یا «ر» واقع شود ادغام بی غنه میشود

يُنْتَوْنَ - مَنْ أَمَنَ - يَنْهَوْنَ - مَنْ هَاجَرَ - أَنْعَمْتَ - مِنْ عَلَقٍ -

وَالْحَرِّ مَنْ حَرَّمَ - فَسَيُغْفَرُونَ - مِنْ غَيْرِكُمْ - وَالْمُنْخَنَقَةُ - لِمَنْ خَشِيَ

وَجَنَّتِ الْفَافَا - جُرْفِ هَارِ - وَسَلَّمْ عَلَى الْمُرِّ سَلَيْنِ - نَارًا حَامِيَةً -

أَجْرُ غَيْرِ مَمْنُونٍ - نَحْلٍ خَاوِيَةٍ - مِنْ لَدُنْهُ - مَنْ رَحِمَ - مِنْ رَبِّكَ

مَالًا لُبَدًا - جَنَّتِ لَهُمْ - زَبَدًا رَائِيًا - فِي عَيْشَةٍ رَاضِيَةٍ -

قاعده: هر گاه بعد از «نون» ساکن یا تنوین یکی از حروف (ی - م - ن - و) واقع شود ادغام با غنه میشود. البته «نون» ساکن در الفاظ «الدنيا - بنیان - صنوان - قنوان» غنه نمیشود.

إِنْ يَنْصُرْكُمْ - وَإِنْ يُرِيدُوا - أَفَمَنْ وَعَدَنَا - مِنْ وَالٍ

خَيْرٍ آيَرَهُ - شَرَّ آيَرَهُ - إِلَهُ وَاحِدٌ - مَالٌ وَلَا بُنُونَ -

الدُّنْيَا - بُنْيَانٌ - قِنْوَانٌ - صِنْوَانٌ - بُنْيَانُهُ - بُنْيَانًا

إِنْ نَقُولُ مِنْ نَارٍ شَيْءٍ نَكُرُ مِنْ مَاءٍ - مِنْ مِثْلِهِ - خَيْرٌ مِنْهُ

قاعده: هر گاه بعد از «نون» ساکن یا «تنوین» حرف «ب» واقع شود در آن اقلاب صورت می گیرد.

أَنْتُونِي - مِنْ بَعْدِ - مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ - بِذَنبِهِمْ - مَنْ بَحَلَ

أَمَدًا بَعِيدًا - كِرَامٍ بَرَرَةٍ - سَمِيعٌ بَصِيرٌ - عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ -

قاعده: در کلمه مجریها حرف «ر» اماله شود. در جای که سکته باشد آواز بند میشود و نفس قطع نشده ادامه می یابد.

مَجْرَهَا - مَنْ سَكْتَهُ رَاقٍ - بَلْ سَكْتَهُ رَانَ - مِنْ مَرَقَدِنَا سَكْتَهُ هَذَا

قاعده: «نون» کوچکی را که در مثالهای ذیل وجود دارد، «نون قطنی» می نامند و در صورت هجاء روان خوانده میشود.
قاعده: اگر بر لفظی دارای «نون قطنی» وقف صورت گیرد، آنگاه «نون قطنی» خوانده نمیشود.

عَادَاۤءُۤالْأَوَّلَىٰ ۝ خَيْرَ الْوَصِيَّةِ - مَثَلُ الْفَوْمِ - لُْمَزَةِ ۝ الَّذِي - قَدِيرٌ ۝ الَّذِي

قاعده: اگر قبل از حرف مشدد حرف ساکن واقع شود، در حالت هجاء حرف ساکن خوانده نمی شود.

إِضْرِبْ بِعَصَاكَ - قَدَدَ خَلُوءًا - إِذْ ذَّهَبَ - وَإِذْ كَرَّرَ رَبُّكَ

يَجْعَلُ لَهُ - أَوْ وَزَنُوهُمْ - يُدْرِغُكُمْ - فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ

مَهَّدْتُ - وَجَدْتُمْ - قَالَتْ طَائِفَةٌ - إِذْ ظَلَمُوا - إِذْ ظَلَمْتُمْ

إِزْكَبْ مَعَنَا - أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ - مِنْ لَدُنْهُ - مِنْ رَبِّكَ - قُلْ رَبِّ

تنبیه: در رابطه با تلفظ همزه در مثال های ذیل دقت نمایید، اگر دو همزه در یک کلمه جمع شود، باید به صورت واضح و اساسی ادا شوند. و اگر همزه بعد از حرف ساکن واقع شود، در تلفظ هردو، دقت لازم صورت گیرد. هنگامی که بعد از همزه حرف پُر واقع شود، متوجه باشید که در این صورت همزه پُر خوانده نمی شود.

ءِ اِنَّا - ءِ اِذَا كُنَّا - ءِ اَنْتُمْ - ءِ اَلِلّٰ - ءِ اَنْذَرْتَهُمْ - ءِ اَرْبَابُ

قَدْ اَفْلَحَ - وَالْاَرْضَ - وَمَنْ اَظْلَمُ - مِنْ اَنْفُسِهِمْ - اِنْ اَجْرِي

ءِ اَقْرَرْتُمْ - اَرْسَهَا - اَصْحَبُ الْجَنَّةِ - اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝

تنبیه: هنگامی که دو حرف حلقی در یک کلمه جمع شوند، و یا حروف مدّه و حروف حلقی در یک کلمه جمع شوند و یا بعد از حروف مدّه یکی از حروف حلقی باشد که بر آن وقف صورت گیرد و یا حرف حلقی مشدد واقع شود، در تمام صورت های مذکور حروف حلقی خوب و صاف اداء گردد.

جِبَاهُهُمْ - وَجُوهُهُمْ - فَطَبَعَ عَلَى - لَا أُضِيعُ عَمَلَ

بِمَرْحَرِحِهِ - سَبَّحَهُ - وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدَرِهِ

إِنَّ اللَّهَ عَهْدَ الْيَنَّا - لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ - زُحِرَاحَ عَنِ النَّارِ

اللَّهُ أَحَدٌ - أَلَمْ أَعْهَدْ - أَعُوذُ - فَاصْفَحْ عَنْهُمْ

فَاعِلِينَ - عَلَى عَقَبِيَّهِ - لَفِيَ عِلِّيَّينَ - لَا جُنَاحَ - لَا أُضِيعُ - إِلَهَ

عَابِدٌ - حَافِظٌ - عَاهَدَ - جُوعَ - سُوءٍ - فَعَالٌ - وَهَاجَا

تنبیه: اگر در یک کلمه حروف باهم مشابه یک جا گردند، دراداء آنها دقت لازم صورت گیرد. و همچنین فرق میان آنها فراموش نشود.

الْيَسَ الصُّبْحُ - مِيرَاتُ السَّمَوَاتِ - غَزِيرٌ ذُو انْتِقَامٍ - إِذَا الظَّالِمُونَ

مُتَطَهَّرِينَ - مَبْسُوطَاتٍ - نَجَزَى الظَّالِمِينَ - أَوْعَطَتْ - أَفْضَتُمْ

فَمِنْ اضْطَرَّ - يَعْضُ الظَّالِمُ - أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ○

تنبیه: به هنگام وقف بالای حرف مشدد، تشدید در نظر گرفته شود، خصوصاً هنگام وقف بر حروف «ر، ن، و، ی»

أَذَلَّ - فَطَلَّ - عَدُوٌّ - مُسْتَمِرٌّ - وَالْمُعْتَرَّ - مَفَرٌّ

أَيْدِيَهُنَّ - عَلِيَّهِنَّ - صَوَافٍ - يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

قاعده : هنگام وقف بر حرف تاي مدوره "ة" آنرا به "ه" تبديل وساكن بسازند. اگر وقف بر دو زبر (ـَ) صورت گيرد دو زبر برابر يك الف كشیده خوانده میشود. وقف بالای حرفی صورت گيرد در آخر آن سکون (ـُ) یا تنوین دوزیر (ـِ) ویا تنوین دوپیش (ـِ) باشد حرف آخر را ساکن میکند.

نَحْلٍ خَاوِيَةٍ • نَارًا حَامِيَةً • كُتِبَ قِيَمَةٌ • وَجَنَّتِ الْفَافَا •

هُدًى • نِسَاءً • أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ • لَيْلَةُ الْقَدْرِ •

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ • اللَّهُ الصَّمَدُ • مِنْ مَّسَدٍ • بِدَمٍ كَذِبٍ •

قاعده : اگر در آخر حرفی حرکت های ایستاده (ـِ) باشد در حالت وقف بحالت خود میماند البته اگر بر حرف (ه) زیر ایستاده باشد در حالت وقف ساکن میسازند. مانند به وقفاً به

أَنْزَلْنَا - قَالُوا - ائْتُونِي - فَاَنْصَبْ • فَارْغَبْ • لَمْ يَلِدْ •

قاعده : اگر در حالت وقف بر حروفیکه بعد از حروف مدّه، حرکات ایستاده یا حروف واقع میشوند ساکن گردد، بر حروف مدّه حرکات ایستاده و حروف لین مدّه میشود، کلمات ذیل:

سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ • غَاوَنَ • عَيْنَيْنِ • وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفِ

وَالْيَهُ مَتَابِ • وَهُمْ مُّهْتَدُونَ • الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ